משנה · אחרונים · פתח עינים · סדר מועד

פתח עינים על משנה שקלים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פתח עינים על משנה שקלים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פתח-עינים-על-משנה-שקלים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ה 4
פרק ב 4
משנה א 4
פרק ג 4
משנה ב 4
פרק ה 5
משנה א 5

פרק א

משנה ה

זה הכלל כל שנידר ונידב מקבלין מידם וכל שאין נידר וכו' עמ"ש הרב תוספת י"ט פ"ק דערכין. ומה שכתבתי בעניותי בספרי הקטן ברכי יוסף י"ד סי' רנ"ט סוף דף ל"ג בס"ד עיין שם ודוק:

פרק ב

משנה א

כשם שהיו שופרות במקדש כך היו שופרות במדינה. הרמב"ם כתב פ"ב דבכל מדינה היו בה שתי שופרות אחת לתקלין חדתין וא' לעתיקין וכתב מרן בכ"מ דמדקתני שופרות במדינה משמע דשנים היו. והרב תי"ט כתב ולא ידע הכ"מ מקומו איה ונ"ל דדייק משופרות יתירא וכו' ע"ש. ואגב שיטפיה כתב הרב דמרן לא ידע מקומו איה. דמרן פשיטא ליה דזהו פי' שופרות דתנן דשופרות שנים הם ולדידיה לא אצטריך למען דעת איה מקום ותו דמאי דדייק הרב תי"ט דהו"ל למתני' לומר כשם שהיו שופרות במקדש כך היו במדינה לאו דוקיא הוא כל עיקר. אבל מה שכתב בתוס' חדשים סביב התי"ט דפוס אמשטרדם משם הרב מהר"ר שמשון חסיד דאי הוה תני כך היו במדינה הו"א דהם י"ג וכו' ע"ש לא נהירא דלא הוה ס"ד לפרש כן ולא היה מקום לומר כך. ואין צורך לכל זה דמ"ש מרן דשופרות משמע שנים סגי:

אכן חליינו דבירושלמי מפורש דעתיקין לא כמו שהקשה הרב תי"ט. והרב מרכבת המשנה ח"ב הנדפס מחדש האריך לישב הירושלמי. ומה שהק' על מרן לק"מ ודוק היטב:

פרק ג

משנה ב

אין התורם נכנס וכו' שמא יעני וכו'. אמרו בירושלמי תני מדברים היו עמו משעה שהוא נכנס עד שעה שהוא יוצא ופריך וימלא פומיה מוי. אמר ר' תנחום מפני הברכה והרב יפה מראה פירש מפני הברכה דילמא יבלע מעט מים בלא ברכה. ודבריו קשים וכבר תמה עליו הגאון מהר"ר צבי בתשובותיו סי' קכ"א ופירש דמ"ש מפני הברכה היינו שצריך לברך התורם בשעה שהוא תורם ע"ש. וכן ראיתי זה שנים רבות בפירוש מהר"ש סיריליו כ"י שפירש כן משם הראב"ד מפני הברכה שצריך לברך אשר קב"ו להפריש

תרומת שקלים ואם פיו מלא אינו יכול לברך עכ"ד. וכן ראיתי בקונט' אחרון למהר"ר אליהו פולדא בפירוש הירושלמי שכתב פירוש זה משם הגאון מהר"ד אופנהיים ע"ש. וכן פירש בס' קרבן העדה. וראיתי מידי עוברי ס' חדש זה שמו עץ יוסף דף ח' ע"ד. דהקשה דהתנן אין התורם תורם עד שאומר להם אתרום וכו' לפ"ז מה צריך לתרץ מפני הברכה הו"ל לתרץ מפני שצריך לומר אתרום וצ"ע עכ"ד ולק"מ דהכי פריך וימלא פיו מויי ולא יצטרך זה הטורח לדבר עמו מעת שהוא נכנס עד עת שהוא יוצא ולא יאמר אתרום לפנים ופשוט. ומוכרח לתרץ מפני הברכה ודוק הטב:

פרק ה

משנה א

ויודע ע' לשון במנחות דף ס"ה פריך כלהו סנהדרי נמי ידעי וכו' ומשני דהוה כייל לישני וכו' ומכאן דקדקתי אני בעניי בס' הקטן שער יוסף דף ט"ל ע"ד על הרמב"ם שכתב וידעו ברב הלשונות וכתב מרן דסבר הרמב"ם דהוא דבר זר שידעו כל השבעים לשון. וכפי זה מאי פריך כלהו סנהדרי נמי ידעי. ובדוחק יש לישב קצת דכיון דהרמב"ם היה אצלו כמו זר נחשב דידעו כל הסנהדרין ע' לשון משו"ה סבר דהתרצן רצה לתרץ לשיטתו של המקשן שהבין דברי ר' יוחנן כפשטן. אבל לפי האמת דהסברא נותנת דכונת ר' יוחנן הוא שידעו ברוב הלשונות לק"מ דהיינו רבותיה דמרדכי דידע כלן. ומה גם דמה שתירץ התרצן דהוה כייל לישני וכו' אינו מתישב במאי דקתני ויודע ע' לשון. ועיין בירושלמי ועמ"ש בקונטריס אחורי תרעא על זה ודוק הטב: